T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

PİKELER

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. PİKE MODELİ VE KUMAŞI SEÇME 3
1.1. Pikeler 3
1.2. Model Seçme 4
1.3. Pike Kumaşları 7
1.4. Kumaş Seçimi 8
UYGULAMA FAALİYETİ 10
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 12
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 13
2. PİKE STANDART ÖLÇÜLERİNİ BELİRLEME 13
2.1. Pike Standart Ölçüleri 13
2.2. Pike Ölçülerini Belirlemek 14
UYGULAMA FAALİYETİ 16
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 18
ÖĞRENME FAALİYETİ - 3 19
3. PİKELİK KUMAŞIN KESİMİ 19
3.1. Kesime Hazırlık 19
3.2. Pike Kesimi 19
UYGULAMA FAALİYETİ 21
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 23
ÖĞRENME FAALİYETİ - 4 24
4. PİKELERİ SÜSLEME 24
4.1. Süslemeye Hazırlık 24
4.2. Pike Süslemeleri 25
4.2.1. Hazır Gereçlerle Süsleme 25
4.2.2. İşleme Tekniği ile Süsleme 26
4.2.3. Örgü Tekniği ile Süsleme 31
UYGULAMA FAALİYETİ 38
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 44
ÖĞRENME FAALİYETİ - 5 45
5. PİKE DİKİMİ 45
5.1. Dikime Hazırlık 45
5.2. Pike Dikimi 45
UYGULAMA FAALİYETİ 46
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 51
ÖĞRENME FAALİYETİ-6 52
6. PİKE ASTARLAMA 52
6.1. Astarı Hazırlama 52
6.2. Pike Astarlama 52
UYGULAMA FAALİYETİ 53
ÖLÇME DEĞERLENDİRME 57
MODÜL DEĞERLENDİRME 58
CEVAP ANAHTARLARI 60
KAYNAKÇA 62

AÇIKLAMALAR

KOD	**542TGD794**
ALAN	**El Sanatları Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Dekoratif Ev Tekstili**
MODÜLÜN ADI	**Pikeler**
MODÜLÜN TANIMI	Pike yapımı ve teknik çalışma aşamaları ile ilgili bilgi ve becerilerin verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ev Tekstili Dikiş Teknikleri modülü ve Ev Tekstilinde Süsleme modüllerini almış olmak
YETERLİK	Pikeler modülü ile pike yapımı ve üretimi konusunda yeterli bilgi ve becerileri kazandırmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında standart ölçülerde pike modelini belirleyebilecek ve kumaşını seçip, pikeyi dikerek teknik olarak uygun metaryallerle süslemelerini yapabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Pikenin modelini ve kumaşını seçebileceksiniz. **2.** Pikenin standart ölçülerini belirleyebileceksiniz. **3.** Pikelik kumaşın kesimini yapabileceksiniz. **4.** Pikenin süslemelerini yapabileceksiniz. **5.** Pikenin kenarlarını dikebileceksiniz. **6.** Pikenin son işlemlerini yaparak astarlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam:** Ev tekstili ürünlerinin dikimine uygun aydınlık, donanımlı ve geniş bir atölye ortamı **Donanım:** Düz dikiş makinesi, overlok, çalışma masası, sandalye, ütü, ütü masası ve yardımcı araç gereçler, kaynak kitaplar, elektronik bilgi kaynakları, kumaş örnekleri, süsleme örnekleri ve gereçleri, çeşitli ürün katalogları, desen çizim araç gereçleri vb.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra verilen boşluk doldurma, çoktan seçmeli, soru-cevap gibi ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi, beceri, davranışları ölçmek amacıyla öğretmen tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

El emeği göz nuru dökülerek hazırlanan çeyizlerin çoğu artık piyasada hazır olarak sonsuz çeşitte ve zevkte tüketiciye sunulmaktadır.

Ülkemizde ev tekstil ürünlerinin önem kazanması ve sektörün gelişimi geleneksel çeyiz kültürümüzden kaynaklansa da hayat standartlarının değişmesi, yaşam koşullarının ve alanların genişlemesi, insanların tüketime olan düşkünlüğü gibi olumlu ve olumsuz faktörlerden etkilenmektedir.

Son yıllarda ev tekstili alanında son derecede kaliteli mamüller sağlık ve kullanışlık amaçlanarak teknolojinin de gelişimi ile tüketime sunulmaktadır. Ekonomi ve zaman ön plana çıkmıştır.

Pike de ev tekstili ürünlerinin vazgeçilmezlerindendir ve kendine özgü dokumaları vardır. Pikeler, çok renkliliği ve doku çeşitliliği ile fonksiyonel ve dekoratif bir üründür.

Kişilerin bilgi, beceri ve zevkleriyle evlerini düzenleyebilmeleri ve yerine göre değişiklik yapabilmeleri, duygusal açıdan büyük haz vereceği gibi aile ekonomisine de önemli bir katkı sağlayacaktır.

Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında kaliteli, ihtiyacınıza uygun pikeler dikebilirsiniz.

Nitelikli işler üreterek tekstil sektöründe siz de yer alabilirsiniz. Yapacağınız kaliteli ürünler ile ekonomik gelir de sağlayabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında pike modeli belirleyebilecek ve uygun kumaş seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizdeki pike modellerini ve kumaşlarını araştırınız.
- Edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız. Kullanılan malzemeleri inceleyiniz.

1. PİKE MODELİ VE KUMAŞI SEÇME

Pike modelinin ve seçilen kumaşın kullanım alanına göre belirlenmesi gerekir. Modele uygun, kullanışlı kumaş ve aksesuar seçimi yapılmalıdır.

1.1. Pikeler

Pike, %100 pamuk ipliğinden üretilmektedir. Pamuk gibi bazı bitkisel lifler de pike üretiminde kullanılmaktadır (bambu lifleri). Yaz mevsiminde gece serinliğinde örtünmek amacıyla kullanılır. Pikeler ev, otel ve hastanelerde yaz mevsiminde sıkça kullanılan tekstil ürünlerindendir.

Doğal dokularıyla yaza serinlik katan pikeleri özel renk ve dokuma kumaşları satın alarak ihtiyaca uygun üretmek mümkündür. Düz dokulu pike kumaşlarına her çeşit model uygulandığı gibi, desenli olarak dokunmuş gösterişli pike kumaşlarına da uyumlu modeller uygulanabilir (Resim 1.1).

Resim 1.1: Pike

1.2. Model Seçme

Kullanılan kumaşın türü, desen ve renk özelliği kullanan kişi açısından önemlidir. Model belirlerken tüketicinin memnuniyetine önem verilmelidir. Yaş, cinsiyet, mekân özelliği ve kullanım amacına uygun çeşitlilikte modeller tasarlanmalıdır.

Günlük kullanım amaçlı üretilen pikelerde sadelik ve kullanışlılık ön planda tutulmalıdır. Kenar temizleme tekniği, sık yıkanma unsuru göz önünde bulundurularak gösterişsiz (biye, pervaz, düz katlama vb.), basit ve kullanışlı olmalıdır. Daha özel, şık modellerde farklı kumaşların kullanımı ve uygun süsleme teknikleriyle her zevke uygun modeller üretilmektedir.

Modeller pikenin çift veya tek kişilik olmasına göre değişmektedir. Çok amaçlı kullanımlarda pikeler astarlanarak yatak odalarına şıklık katabilir. Genç odalarında, yatak odalarında, özel günler (doğum, sünnet, çeyizlik vb.) amaçlanarak hazırlanan yatak örtülerinin düzenlenmesinde oldukça süslü, farklı zevklere hitap edecek modellerde de üretim yapılmaktadır. Bu pikelerde süslemelerin yoğunluğu dikkat çekicidir. Genellikle bir amaç için kullanılacak olsa bile pikeler, takım şeklinde üretilirler.

Bebek ve çocuk için daha yumuşak dokulu kumaşlardan tercih edilerek yaş gruplarına uygun süslemelerle ilgi çekici şekilde son derece zevkli pikeler üretilebilir (Resim1.2).

Günümüz teknolojisi son zamanlarda tüketiciye, özel liflerden dokunmuş değişik sağlık sorunlarına karşı alternatif üretilen antibakteriel kumaşlar sunmuştur.

Resim 1.2: Günlük kullanım için pikeler

Resim 1.3: Dekoratif pike takımı

Resim 1.4: Dekoratif pike takımı

Resim 1.5: Özel pikeler

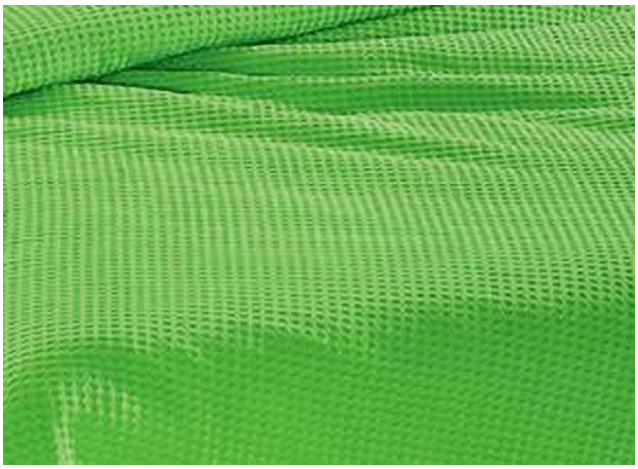

Resim 1.6: Çocuk pikesi

1.3. Pike Kumaşları

Her yaştaki insanların zevk ve ihtiyaçlarına uygun kumaş, renk ve desen özelliklerinde pikeler bulunmaktadır.

Kumaş eni genelde 240 – 250 cm olarak üretilmektedir. Ülkemizde düz pike dokumaların yanı sıra jakarlı, kabartmalı, silikonlu, pamuklu, işlemeli (aplikeli, sarma, dikiş, pul işleme vb.) her renkte dokuma üretimi yapılarak mağazalarda satışa sunulmaktadır. Son yıllarda tekstil sektörü, pikeler ile nevresimlik kumaşların renklerini birbirine uyumlu üretmektedir. Böylelikle pikelere uyumlu çarşaf ve yastıklar dikilerek, takımlar oluşturulabilmektedir. Ayrıca pike süslemelerinde de bu kumaşlar kullanılabilmektedir (Resim 1.7 ve 1.8).

Resim 1.7: Pike dokuma örneği

Resim 1.8: Pike dokuma örneği

1.4. Kumaş Seçimi

Pike modeli belirlerken kullanım amacına uygun kumaş seçimi yapılması önem taşımaktadır. Kumaş cinsi, renk ve desen özelliği ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenerek uygun ölçülerde kumaş seçimi yapılır. Kullanacağınız pikenin %100 pamuk olmasına ve renklendirmede kaliteli boya kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir. Toplu alımlarda özellikle üretici firma iyi araştırılmalı, ürünün kalitesi test edilmelidir. Dayanıklı ve insan sağlığına uygun olması (teri emmesi, bakteri ve mikroorganizma üretmemesi) kullanışlılıkta en belirgin özelliklerdendir.

- İyi bir pike dokumasında olması gereken özellikler:

    - Serin tutmalı
    - Nem alıcı olmalı
    - Kir tutmamalı, kolay temizlenebilmeli
    - Buruşmamalı
    - Yumuşak tutuma sahip olmalı
    - Kimyevi ve dezenfekte maddelere dayanıklı olmalı
    - Yaş haslıkları ve ter haslığı yüksek olmalı
    - Çok iyi nem iletkenliği olmalı
    - Boyut stabiliteleri yüksek olmalı
    - Hijyenik olmalı
    - Bakteri ve mikrop üremesine uygun olmamalı

Günlük kullanılan pikeler düz, sade olmalı, kolay ütülenebilmelidir.

Pike, hem yatak örtüsü hem de örtünmek amaçlı kullanılacak ise daha tok durması için astarlanır. Sık dokulu pikeler kullanılmalıdır. Astar kumaşı poplin, terikoton gibi pamuklu nem alabilen kumaşlardan olmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Pike modelleri ve kumaş çeşitlerini araştırma

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Her türlü alana ve amaca yönelik pike modellerini araştırınız.	➢ Bu sektördeki firmaların tanıtım amaçlı dergi ve model kataloglarını inceleyiniz. ➢ Araştırma için eletronik ortamdan ve mağaza vitrinlerinden yararlanınız. ➢ Tek ve çift kişilik pike modellerini, tasarımlarını ve kullanılan yardımcı materyalleri karşılaştırarak bilgilerinizle pekiştiriniz. ➢ Bebek ve çocuk pike modellerinde kullanılan kumaş ve dikiş tekniklerine dikkat ediniz.
➢ Sektörün değişik alan ve amaçlar için ürettiği özel dokumalar ile yeni üretim dokumalarını karşılaştırarak konunuzla ilgili genel bir araştırma yapınız. ➢ Renk, desen ve kumaş özellikleri farklı olan pike örneklerini araştırarak arkadaşlarınızla elde ettiğiniz bilgileri paylaşınız.	➢ Pike için kumaş örnekleri edininiz. ➢ Saten, pamuklu dokuma, pazen vb. kumaşlar ile pikelik kumaşları bir dosyada toplayıp, arkadaşlarınızla inceleyiniz. ➢ Firma temsilcilikleriyle görüşerek özel üretim pike dokuma örnekleri ve özelliklerini doküman hâline getirip, arkadaşlarınızla bu bilgiyi paylaşınız. ➢ Piyasada bulunan hazır pikelerde kullanılan kumaş çeşitlerini ve kumaş mağazalarındaki pike kumaşlarını araştırınız. ➢ Yumuşaklığını, dokusunu, kullanım kolaylığını vb. özelliklerini dikkate alarak karşılaştırma yapınız.
➢ Pike imalatında öncü firmaların ölçülerini araştınız. ➢ Kartelâ hazırlayınız.	➢ Firmaların satış mağazalarında ya da ürünlerinin satıldığı mağazalardan pike ölçülerini araştırınız.

	➢ Öğretmeninizle elde ettiğiniz ölçüleri karşılaştırınız. ➢ Pike model ve kumaş örneklerini araştırarak kartelâ hazırlayınız.
➢ Normal, büyük boy ve bebek pike ölçülerini araştırınız.	➢ Çift kişilik pike için standart ve büyük boy ölçülerini araştırınız. ➢ Tek kişilik pike için standart ve büyük boy ölçülerini araştırınız. ➢ Bebek pike standart ölçülerini araştırınız.
➢ Yaptığınız araştırma sonuçlarını dosyalayarak sınıfınızta arkadaşlarınızın çalışmalarıyla karşılaştırınız ve tartışınız.	➢ Kumaş örnekleri alabileceğiniz gibi araştırmalarınızı da görüntüleyebilirsiniz. ➢ Dosyanızı slayt olarak da hazırlayabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. ( ) Pike %100 pamuk, kabartmalı pamuklu kumaşa denir.

2. ( ) Kullanacağınız pikenin %100 yün olmasına özen gösteriniz.

3. ( ) Pikenin dayanıklı ve insan sağlığına uygun olması (teri emmesi, bakteri ve mikro organizma üretmemesi) kullanım tercihinde en belirgin özelliklerdendir.

4. ( ) Pike hem yatak örtüsü hem de örtünmek amaçlı kullanılacak ise astarlanır.

5. ( ) Pikelerin enleri genelde 240-250 cm olarak üretilmektedir.

6. ( ) Pike astarlamada pamuklu kumaşlar kullanılmaz.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar ediniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, standart ölçülere uygun pike hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ev tekstil ürünleri satış mağazalarından pike ölçülerini araştırınız.
- Sınıfta arkadaşlarınızla ölçüleri karşılaştırınız.

2. PİKE STANDART ÖLÇÜLERİNİ BELİRLEME

Pike dikilirken standart ölçülere göre çalışılmalıdır. Bazı özel durumlarda (mekânın özelliği, kullanım alanının özelliği, kullanım amacının özelliği vb.) yatağın eni ve boyu farklı ölçüde olabilir; ölçüler yatağın özelliğine göre de değişebilir.

2.1. Pike Standart Ölçüleri

Ev tekstil ürünlerinin tasarımında güzel bir görünümün yanı sıra kullanım kolaylığı da giderek önem kazanmaktadır. Ürün boyutlarının giydirileceği eşyaların ölçüleri ile uyumlu olması, ürünün kullanışlılığını artırmaktadır. Pike üretiminde de diğer tekstil ürünleri gibi standart ölçülere uyum önem taşımaktadır. Aynı zamanda üretimin hizmet zinciri açısından birbirini tamamlaması mamülün kalitesini yansıtır.

Aşağıdaki tabloda pike üretimi yapan firmaların kullandığı ölçüler verilmiştir:

PİKELER	NORMAL BOY	BÜYÜK BOY
Çift kişilik pikeler	200 x 230 cm	240 x 260 cm
Tek kişilik pikeler	160 x 230 cm	170 x 250 cm
Bebek pikeleri	75 x 110 cm	

2.2. Pike Ölçülerini Belirlemek

Pike ölçüleri belirlenirken, yatak ölçüleri esas alınır. Kullanım alanı ve amacının yanında kullanıcının da özellikleri dikkate alınarak (genç odası, bebek odası, tek veya çift gibi) ölçü hesaplamaları yapılır.

Pikelerde istek ve ihtiyaç doğrultusunda iki tipte ölçü belirlenir.

- **Normal boy pikelerde,** yatağın en ölçüsünden her iki yana 30 cm kadar sarkacak şekilde ölçü alınır.

- **Büyük boy pikelerde,** yatağın en ve boy ölçüsüne yatağın yerden yüksekliği de hesap edilerek (yere kadar pike sarkacak şekilde) ölçü alınır.

Pike kumaşı alımlarında, belirlediğiniz pike ölçülerinize kumaşın çekme payı ve kumaş eğriliğini de hesaplamanız gerektiği unutulmamalıdır. Tüm pikelerde standart ölçüye ilave edilen çekme payının yanında, kişisel tercihlerden dolayı modelden kaynaklanan zorunlu ilave hesaplamalar da yapılarak kumaş alımları yapılmalıdır (Resim 2.1, 2, 3).

Resim 2.1: Normal boy pike

Resim 2.2: Büyük boy pike

Resim 2.3: Bebek pikesi

UYGULAMA FAALİYETİ

Pike kumaş hesaplaması yapma

Kullanılan malzemeler:

- Pike kumaşı
- Dikiş malzemeleri
- Ölçüsü hesaplanacak model
- Mezür

<table>
<tr><th>İşlem Basamakları</th><th>Öneriler</th></tr>
<tr><td>➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi hazırlayınız.</td><td>➢ Yanınızda ölçme aracı bulundurunuz.</td></tr>
<tr><td>➢ Hangi ölçülerdeki yatak için pike ölçüsü yapacağınızı planlayınız.
➢ Günümüzde kullanılmakta olan standart ölçüler hakkında bilgi edininiz.

<table><tr><th>PİKELER</th><th>NORMAL BOY</th><th>BÜYÜK BOY</th></tr><tr><td>Çift Kişilik Pikeler</td><td>200 x 230 cm</td><td>240 x 260 cm</td></tr><tr><td>Tek Kişilik Pikeler</td><td>160 x 230</td><td>170 x 250 cm</td></tr><tr><td>Bebek Pikesi</td><td>75 x 110 cm</td><td></td></tr></table></td><td>➢ Örtünüzde kullanacağınız yatağın ölçülerini kullanabilirsiniz.
➢ Piyasadaki mağazalardan firmaların hâlen tüketiciye sunduğu günün modası yatakların ölçülerini inceleyiniz.
➢ Çift kişilik bir pike için 160 X 200 cm standart yatak ölçülerini kullanabilirsiniz.
➢ Yılın modası ve güncel tercih analizi yapınız.
➢ Standart ölçüleri diğer ölçülerle karşılaştırarak aradaki farklılıkları gözlemleyiniz.</td></tr>
<tr><td>➢ Yatak en ölçüsüne sarkma payı ekleyiniz.
➢ Normal ve büyük boy pike ölçüleri hakkında bilgi edininiz.
➢ Bebek pike ölçüleri hakkında bilgi edininiz.</td><td>➢ 25-30 cm ekleyebilirsiniz.
➢ Çift kişilik pike için standart ve büyük boy ölçüleri araştırınız.
➢ Tek kişilik pike için standart ve büyük boy ölçüleri araştırınız.
➢ Bebek pike standart ölçülerini araştırınız</td></tr>
</table>

➢ Yatak boy ölçüsüne sarkma payınızı ilave ediniz. ➢ Çekme payı ile dikiş payınızı ekleyiniz. ➢ Pike ölçülerinizi kontrol ediniz. ➢ Kullanım amacınıza uygun pikeyi tespit ediniz. ➢ Kumaş hesaplamanızı yapınız.	➢ %100 pamuk olan pikelik kumaşlar en ve boydan çekeceği için her iki tarafa da %5 çekme payını, sarkma payını, dikiş payını ekleyiniz. ➢ Ölçülerinizi dikkatli alınız. ➢ Dikeceğiniz pike çeşidini belirleyiniz. ➢ Yatağın boy ölçüsüne de sarkma payı ilavesi yapılır. Mekanın yani kullanılacak yerin özellikleri dikkate alındığında boydan sarkma payının alınmasını gerektirmeyen tasarımlar da olabilir. Bu gibi durumlarda oluşabilecek hatalara karşı tasarımlarda kişilerin tercihlerini dikkate alarak ölçü hesaplamaları yapınız. ➢ Elde ettiğiniz ölçülerin dikeceğiniz pikenin en ve boy ölçüleri olduğunu unutmayınız. ➢ Kumaş alırken kesimden kaynaklanan eğriliklere dikkat ediniz.
➢ Yatak ölçüsünüzü ve sarkma payınızı kontrol ediniz. ➢ Elde ettiğiniz ölçünüzle standart ölçüleri karşılaştırınız.	➢ Pike ölçülerine dikkat ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen sorulardaki boşluklara uygun ifadeleri yerleştirerek faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. Ürün boyutlarının giydirileceği eşyaların ölçüleri ile uyumlu olması, ürünün ……. artırmaktadır.

2. Pike üretiminde de diğer tekstil ürünleri gibi standart ölçülere uyum önem taşımaktadır. Aynı zamanda üretimin hizmet zinciri açısından birbirini tamamlaması mamülün ..…….. yansıtır.

3. Çift kişilik …….. boy pikeler 200 x 230 cm ölçülerinde çalışılır.

4. …. ……. normal boy pikeler 160 x 230 cm ölçülerinde çalışılır.

5. Normal boy pikelerde, yatağın en ölçüsünden her iki yana …… kadar sarkıtılır.

6. ….. …… pikelerde ise yatağın en ve boy ölçüsüne yatağın yerden yüksekliği de hesap edilerek (yere kadar pike sarkacak şekilde) ölçü alınır.

7. Pike ölçüleri belirlerken ….. ……. esas alınır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında pikelik kumaşın kesimini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde pike üretimi yapan atölyelerden pikelik kumaşın kesiminde dikkat edilmesi gereken noktaları araştırınız.

3. PİKELİK KUMAŞIN KESİMİ

Pikelik kumaşın kesiminde en önemli etken uygulanacak yere göre dikkatli ölçü alınmalı, kumaşı keserken en boy ipliğine dikkat edilmelidir.

3.1. Kesime Hazırlık

Kaliteli pikelerde %100 pamuk kullanıldığı için yıkama sonrası kumaş boyunda çekme olacaktır. Pike kabartma dokulu ise normalden daha fazla çekmektedir. Kumaş alımında dokumanın özellikleri hakkında bilgi edinmek gerekir. Çekme payını da hesaplıyarak kumaş alınmalıdır. Pike alırken 1 m'de %5 ile %10 arasında çekme payı eklenmelidir.

Pikeler dikilmeden önce mutlaka yıkanmalıdır. Kesim öncesinde pike, çekme riski varsa süsleme ve astarlamada kullanılacak terikoton, poplin, astar gibi kumaşlar da yıkanmalıdır. Kumaşlar elde yıkanacak ise soğuk suda 3-5 saat bekletilerek yıkanır. Makinede soğuk su ile kısa programda yıkanabilir. **Kırışıklıklarının açılabilmesi için pikelik kumaşlar** nemli iken ütülenir. Pikelik kumaş, süslemede kullanılacak kumaş ve astarlık kumaş ütülenirken iplik yönlerine dikkat edilmelidir. Kumaşın verevine yapılan ütü kumaşı esnetir.

3.2. Pike Kesimi

Pikelik kumaşı kesmeden önce, bazı işlemleri uygulamak gerekir. Böylece kullanma sırasında çıkabilecek çekme, sarkma, deforme olma gibi olumsuz sonuçlar, biraz dikkat ve özen gösterilerek önlenebilir.

Pikelik kumaşın kesiminde dikkat edilecek noktalar:

- Dikim öncesi kullanılacak pikelik kumaşın kenarları desen takip edilerek düzgün hâle getirilmelidir.
- Pikelik kumaşta iplik çekme sağlıklı olmayabilir. Desende kayma olmamalıdır.
- Pikelik kumaşın ters yüzeyi üstte olcak şekilde geniş bir masa üzerinde kesime hazırlık yapılmalıdır.
- Pikelik kumaşın boy kenarları üst üste getirilerek kesim yapılır. Bu şekilde kumaş katında kayma engellendiği gibi kesim de hızlı olacaktır.
- Keskin kumaş makası ile pikelik kumaşta girinti çıkıntı yapmadan kesim yapılmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Pikelik kumaş kesimi yapma

Kullanılan malzemeler:

- Kesimi yapılacak pikelik kumaş
- Makas
- Mezür

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız. ➢ Kesimde kullanacağınız araç gerecinizi hazırlayınız.	➢ Çalışma ortamını kontrol ediniz. ➢ Malzemeniz tam olarak çalışmaya başlayınız. **Resim 3.1**
➢ Eni 1.60 cm, boyu 200 cm olan yatak için çift kişilik pike çalışınız. ➢ Ölçülerinizi kontrol ediniz. ➢ Çekme payını ekleyiniz. ➢ Kumaşı 2.50 cm'den ölçerek kesiniz.	 **Resim 3.2** ➢ **Not:** Pikenin tek veya çift kişilik çalışılması işlem basamaklarını etkilemeyecektir; unutmayınız.

➢ Kumaş eğrisi varsa çıkartılacak mesafeyi belirleyiniz. ➢ Kenardaki sık dokumayı pikelik kumaşı büzmemesi için keserek dikişin düzgün olmasını sağlayınız.	➢ Her iki kenarın eğrilerini deseni takip ederek düzeltiniz. **Resim 3.3: Makas ile kenar düzeltme** ➢ Makası dikkatli kullanınız.
➢ Pikelik kumaşın kenarlarını temizleyiniz.	➢ Overlok veya zikzak nakış makinelerinde pikenin dörtkenarını sürfile ile temizleyiniz. **Resim 3.4: Overlok makinesi**
➢ Pikeyi kesim işleminden sonra süsleyerek dikiniz.	➢ Zamanı iyi kullanınız. ➢ İşlem basamaklarını takip etmek ve öğretmeninizden yardım alarak çalışmak size zaman kazandırır; unutmayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen sorulardaki boşluklara uygun ifadeleri yerleştirerek faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. Kaliteli pikelik kumaşlarda %100 pamuk kullanıldığı için yıkama sonrası kumaş boyunda ……. olacaktır.

2. Pikelik kumaş alırken 1 m'de …...…….. arasında çekme payı eklenmelidir.

3. Pikelik kumaş dikilmeden önce mutlaka …… .

4. Kumaşlar elde yıkanacak ise soğuk suda …… ….. bekletilerek yıkanır.

5. Pikelik kumaşın kenarları …….. takip ederek düzgün hâle getirilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ–4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında pike süslemeleri yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Pike süslemelerinde kullanılan malzemeleri araştırınız.
- Çevrenizdeki pike süslemelerini inceleyiniz. Sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. PİKELERİ SÜSLEME

Süsleme, büyük ölçüde yaratıcılık isteyen bir iştir. Bununla birlikte, araştırıcı bir kişilik ve gözlemci olmayı gerektirir.

4.1. Süslemeye Hazırlık

Pike süslemelerinde bir sınırlama yoktur. Günümüzde pikelerin dokumasında zengin çeşitlilik ve renk hâkimdir. Pikenin yüzeyine, rengine uygun süslemeler tasarlanır.

Çeyizlik ve günlük ürünlerde farklı süslemeler yapılmaktadır. Kullanılan mekan, kullanıcının zevki, cinsiyeti, yaşı süsleme tekniği ve tasarımında etkendir. Süslemeye başlamadan önce tema, uygulanacak teknikler ve malzemeler belirlenir. Kullanılacak malzeme miktarının hesaplaması yapılır.

Resim 4.1: Hazır gereçlerle çocuklara özel süslemeler

Resim 4.2: Hazır gereçler

4.2. Pike Süslemeleri

Pike süslemelerinde birden fazla teknik bir arada kullanılabilmektedir. İşleme ve örgü teknikleri ile kumaş kombinasyonları, dikiş teknikleri, hazır gereçlerle belirlenen temaya uygun yardımcı malzemelerin de kullanımıyla yılın modası veya kişisel tercihler zevkin, teknolojinin de tüketiciye katkısıyla son derece özgün, kullanışlı ve dekoratif çalışmalara dönüşmektedir. Tek kişilik, çift kişilik ve bebek pikelerinin süslemeleri çeşitlilikler gösterebilir (Resim 4.1 ve 4.2).

4.2.1. Hazır Gereçlerle Süsleme

Bu yöntemle yapılan süsleme, diğer süsleme tekniklerine göre daha kolaydır. Gereçlerin seçiminde kullanılacak mekan ve amaca uygun olmasına özen gösterilmelidir. Bunlar çeşitli dantel, fisto, güpür dantel, sutaşı, harç, kurdele, kordon, saçak, püskül, düğme ve benzeri malzemelerdir. Pike süslemenin tarzına uygun malzemelerden bir ya da birkaçı kullanılabilir. Pike üzerinde farklı bir kumaştan yan bantlar ve üst kısmında kapak kullanarak, hazır gereçlerle de süsleme yapılır.

Süslemede kullanılan gereçler kumaşa baskı dikişi ile makine çekilerek, zikzak dikiş yapılarak, paris puanı, basit nakış iğneleri, makinede ya da elde sarma yaparak ve benzeri yöntemlerle tutturulur (Resim 4.3).

Not: Daha fazla bilgi için Ev Tekstilinde Süslemeler modülünü inceleyiniz.

Resim 4.3: Kurdele ile süsleme

4.2.2. İşleme Tekniği ile Süsleme

El nakışı ve makine nakışı, birçok mefruşatın süslenmesinde kullanılır. El nakışlarından zincir işi, tohum iğnesi, aplike, kanaviçe ve basit nakış iğneleri kullanılan tekniklerdendir.

Son yıllarda zamanın yetersizliği, kullanma kolaylığı, ekonomik olması ve teknolojik yeni tasarımlar insanları hazır malzemelerin kullanımına yönlendirmiştir. Günümüzde, eskilerde altın çağını yaşayan kanaviçeler gibi çeşitli işleme teknikleri ile yapılmış ürünler, pikelere aplike edilerek değerlendirilmektedir.

Makine nakışlarında; Çin iğnesi, sarma, aplike, delik işi, çeşitli sanayi nakışı teknikleri, kanaviçe gibi teknikler uygulanmaktadır (Resim 4.4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12).

Resim 4.4: İşleme tekniği ile süsleme

Resim 4.5: İşleme tekniği ile süsleme

Kasnaksız makine işlemelerinden sarma ve pikolar farklı tekniklerle bir arada kullanılmaktadır. Dantel, fisto, güpür ve harçların tutturulmasında yararlanılır. Ayrıca basit aplikeler de yapılabilir. Mefruşat hazırlamada eski, etrafı yıpranmış geleneksel işlemeler, sağlam bir zemin üzerine aplike edilerek, özelliği olan dekoratif eşyalar hazırlanabilir.

Nervür; pike süslemede, dantel tutturmaların çevresinde, kanaviçe vb. işelemelerin etrafında kullanılmaktadır. Yüzeye detay kazandırır. Makine aparatı ile çok rahatlıkla uygulanmaktadır.

Resim 4.6: Kanaviçe ile süsleme

Resim 4.7: Kanaviçe ile süsleme

Resim 4.8: Kurdele nakışı ile süsleme

Resim 4.9: Beyaz iş ile süsleme

Resim 4.10

Resim 4.11

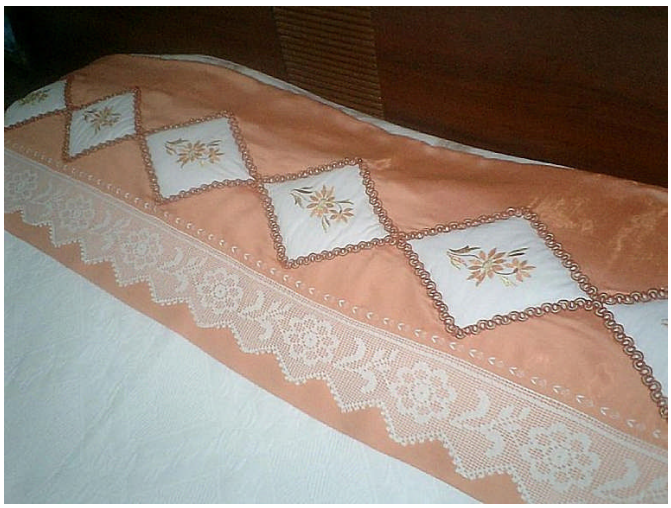
Resim 4.12: Aplike tekniği ile süsleme

4.2.3. Örgü Tekniği ile Süsleme

- **Danteller**

Kenar temizleme ve süsleme olarak pikelerde tığ danteli kullanılmaktadır.

İnce ipliklerle tığın kullanılmasıyla oluşturulan ilmiklerle dantel örülür. Daha sonra, fon kumaş üzerinde tutturulur veya dikişleri gizleyerek süsleyici öğe olarak kullanılır (Resim 4.13, 14, 15, 16).

Resim 4.13

Resim 4.14

Resim 4.15: Aplike edilmiş kanaviçe

Resim 4.16: Dantel ile kenar temizleme

- **Tığ işi**

Kroşenin esası zincir ilmeğidir. İplik veya tığ yardımı ile yapılır. İlmikler tığ yardımı ile birbiri içinden çekilerek örülür. Tığ, bir önceki sıranın ilmiklerine veya ilmik aralarına değişik şekilde batılır. İlmiklerin tersten ya da yüzden alınışı, farklı dokuların oluşmasına neden olur ve değişik desenler meydana gelir. Düz desensiz pikeler üzerinde, uygun kalınlıktaki ipliklerle motifler örülebilir. Hayal gücü kullanarak şekiller, manzaralar oluşturulabilir (Resim 4.17).

Resim 4.17: Tığ işi ile süsleme

4.2.4. Dikiş Tekniği ile Süsleme

Dekoratif eşyalar fitilli, biyeli ve çizgili dikişler, büzgüler, pliler ve bunun gibi dikiş teknikleri uygulanarak süslenir. Bunların herbirinin dikişi aynı özelliği gösterir.

- **Biye:** Seri üretim yapan firmaların günlük kullanım amaçlı pikelerinin kenar temizlemelerinde en çok biye kullandıkları görülmektedir. Biye genişlikleri 1 cm ile 3 cm arasında değişmektedir (Resim 4.18).

  - **Biye kumaşı çeşitleri:**
    - Mefruşatın kendi kumaşından,
    - Kullanılan kumaşın tersinden,
    - Mefruşat renginin açık veya koyu tonundan,
    - Mefruşat renginin zıt renginden,
    - Mefruşata uyacak desenli kumaşlardan,
    - Desenli kumaşlarda, deseni oluşturan renklerin birinden seçilebilir.

Resim 4.18: Biye ile pike süsleme

- **Fırfırlar:** Dekoratif eşyaları, mefruşatı süslemede kullanılır. Fırfır mefruşatın kendi kumaşından, garnitür olarak seçilen kumaştan, dantel veya fisto dantellerden hazırlanabilir. Pike süslemede kullanılan fon kumaştan, geniş kurdeleden, lame kumaştan vb. çeşitli genişliklerde fırfırlar hazırlanabilir.

  - **Fırfır Genişliği:**
    - Fırfırlık kumaşın cinsine,
    - Modele,
    - Mefruşatın büyüklüğüne,
    - Fırfırın kaç sıra geçeceğine göre değişir.

- **Büzgüler:** Mefruşat hazırlamada çeşitli büzgülerden yararlanılır. Bu amaçla kullanılan başlıca büzgü çeşitleri; düz büzgü, kordon büzgü, zikzak büzgü, sutaşı büzgü ve su büzgüleridir **(Resim 4.19 ve 4.20).**

Resim 4.19: İşleme ve büzgü ile süsleme

Resim 4.20: Fisto ve fırfır ile süsleme

- **Bordür parçası geçirmek:** Pikelerde bordür parçası, daha ince ve yumuşak farklı renkte ve desendeki kumaşlar kullanarak yapılmaktadır. Bu kumaşlar terikoton, lame, pamuk saten, ekoseli yerel dokumalar olabilmektedir. Ürünün modeline göre bordür genişliği ayarlanır. Düz ve net görüntü sağlar.

Pikeye bir kapak parçası ve üç kenar için ayrı parça geçirilir. Bu durumda, bordür parçaları köşelerde birleştirilir ve buralarda köşe çalışması yapılır. Bordür parça geçirme tekniği uygulanan ürünlerde, süsleme ve kenar temizleme tekniği birlikte çalışılmış olur. Bordür düz hatlı olabileceği gibi eğimli, girintili de olabilir. Pike düz dokulu ise bordür desenli kumaşlardan; eğer işlemeli, jakarlı, kabartmalı ise bordür desensiz kumaşlardan

yapılmalıdır. Kapakta dantel, işleme gibi süslemeler varsa kumaş desensiz seçilmelidir (Resim 4.21, 22, 23, 24, 25 Bordür Geçirmeli Pikeler).

Resim 4.21: Girintili pike çeşitleri

Resim 4.22: Bordür geçirilmiş pike

Resim 4.23: Bordür geçirilmiş pike

Resim 4.24: Çocuk pikesi süsleme örnekleri

Resim 4.25: Çocuk pikesi süsleme örnekleri

UYGULAMA FAALİYETİ

Pikenin Süslemesini Yapma

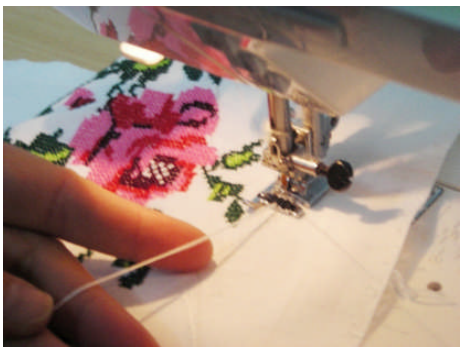
Kullanılan malzemeler:

- Süsleme yapılacak pike
- Değişik süsleme malzemeleri (kaneviçe ürün parçası)
- Uygun renkte dikiş ipliği
- Dikiş malzemeleri

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Çalışmalar için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız. ➢ Hazırlanacak pikede, çift kişilik ölçüleri kullanınız.	➢ Zamanı iyi kullanabilmek için çalışma ortamınızın ve malzemelerinizin çalışmanıza uygun olmasına özen gösteriniz. ➢ Pikenizi, kullanıcağınız kaneviçeleri, dikiş malzemelerinizi, yapacağınız pike ölçünüzünü hazırlayınız. **Resim 4.26**
➢ Süsleme yapacağınız pike kapağınızda kombine kumaş kullanınız.	➢ Pikenin en ölçüsüne dikiş payını da ekleyerek kumaşı kesiniz. ➢ Kapak yüksekliği 55+10 (kapak katlama payı) = 65 cm keserek hazırlayabilirsiniz.

	 Resim 4.27
➢ Pike kapağını işlemeye hazırlayınız.	➢ Kapağın uzun kenarına 1cm'den ütü izi yapınız (kapağın eni). ➢ Diğer uzun kenarı 10 cm'den düz yüzüne katlayarak ütü ile iz yapınız. ➢ Kapakta pat yapıldığı zaman pat payı eklemeyi unutmayınız.
➢ Kanaviçe işlemeleri süsleme için hazırlayınız. ➢ Pike kapağı üzerinde süsleme için kompozisyon tasarlayınız. ➢ Varsa eski kanaviçeleri değerlendiriniz veya da kapak üzerinde işleme tekniği uygulayınız. ➢ Kanaviçe uzunluğunu göz önünde bulundurarak plan yapınız. ➢ Önceden işlenmiş kanaviçeleri ütüleyerek süslemeye hazırlayınız.	 **Resim 4.28**
➢ Kanaviçeleri aplikeye hazırlayınız.	➢ Desen aralıklarını belirleyerek, işleme çevresinde sarma yapılacak alanı tespit ediniz. ➢ Ekonomik olunuz.

	 Resim 4.29
➢ Kanaviçe çevresinden pay vererek çiziniz.	➢ Temiz ve düzenli çalışınız. ➢ Kanaviçe desenine göre ve süsleme tasarımına uygun olarak işleme çevresinden 1 cm pay çizerek aplike alanını belirleyiniz. **Resim 4.30** ➢ Kanaviçe deseninin etrafına girintili hatlar yapabilirsiniz.
➢ Kaliteli bir çalışma için aplike edilecek parçanıza tela yapıştırınız.	➢ Kağıt telayı işlemenin tersine ütü ile yapıştırınız. ➢ Ütü ısısına dikkat ediniz.

	 Resim 4.31
➢ Kanaviçelerin çevresine belirlediğiniz çizgi üzerinden önce dikiş, zikzak ve sarma işlemlerini uygulayınız.	➢ Makine aparatlarından yararlanınız. ➢ İş kazalarına karşı dikkatli olunuz. **Resim 4.32**
➢ Sarmanın dışından nakış makası ile kesiniz. ➢ Kanaviçenizi kestikten sonra tersinden ütüleyiniz, kapak dikişi için teyellemeye hazırlayınız.	 **Resim 4.33** ➢ Sarma ipliklerini kesmemeye özen gösteriniz.

	 Resim 4. 34 ➢ Kanaviçeyi spray kola ile kolalarsanız net bir çalışma için size kolaylık sağlıyacaktır; unutmayınız.
➢ Kanaviçe işlemelerini aplike tekniği ile makinede tutturunuz. ➢ Daha önce yaptığınız sarmanın kenarından düz dikiş ile işlemeyi pike kapağına aplike ediniz (Resim 4.35).	➢ Belirlemiş olduğunuz modele göre işlemeyi kapak üzerine yerleştiriniz. **Resim 4.35**
➢ Kapak kenarında uygun kenar temizleme tekniğini uygulayınız. ➢ Kumaşı 10 cm'den (kapağı hazırlarken ütü ile iz yapmıştınız) düz yüze katlayınız. ➢ Kenardan 1 cm içe girerek, 12 cm aralıklarla oyumlar çiziniz.	➢ Süslemeye uyumlu olması açısından oyumlu bir kenar yapabilirsiniz.

➢ Çizilmiş şekillerin net ve aynı ölçüde olmasına dikkat ediniz.	 **Resim 4.36** **Resim 4.37** ➢ Bu işlem için kalıp hazırlayabilirsiniz.
➢ Makine dikişi ile dikiniz (Bkz. Ev Tekstili Dikiş Teknikleri modülü). ➢ 0,5 cm dikiş payı vererek fazla kumaşı kesiniz. ➢ Kumaşı ön yüzden ters yöne çeviriniz.	➢ Dikiş payını kestikten sonra, kumaş dönüşünü sağlamak için küçük kesimlerle esnetme yapınız. **Resim 4.38**
➢ Ütüleyiniz.	➢ Tersten ütüleyiniz.
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Tutturma işlemlerini kontrol ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. ( ) Pikelerde çeyizlik ve günlük ürünlerde aynı süslemeler yapılmaktadır.

2. ( ) Kullanılacak mekan, kullanıcı zevki, cinsiyeti, yaşı süsleme tekniği ve tasarımında etkendir.

3. ( ) Çeşitli dantel, fisto, güpür dantel, sutaşı, harç, kurdele, kordon, saçak, püskül, düğme ve benzeri malzemeler hazır gereçlerdendir.

4. ( ) Mefruşat hazırlamada çeşitli büzgülerden yararlanılır. Bu amaçla kullanılan başlıca büzgü çeşitleri; düz büzgü, kordon büzgü, zikzak büzgü, sutaşı büzgü ve su büzgüleridir.

5. ( ) Seri üretim yapan firmaların günlük kullanım amaçlı pikelerin kenar temizlemelerinde en çok biye kullandıkları görülmektedir.

6. ( ) Son yıllarda zamanın yetersizliği, kullanım kolaylığı, ekonomik olması ve teknolojik yeni tasarımlar insanları hazır malzemelerin kullanımına yönlendirmiştir.

7. ( ) Pike üzerinde aplike, elde ve makinede uygulanan bir tekniktir.

8. ( ) Tığ işi, desenli pikeler üzerinde çok ince ipliklerle motiflerin örülmesinden meydana gelir.

9. ( ) Bordür daima düz hatlı olmalı; eğimli, oyumlu olmamalıdır.

10. ( ) Kapakta dantel, işleme gibi süslemeler varsa kumaş desensiz seçilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ–5

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında pike dikebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Pike dikiminde kullanılacak olan malzeme, araç ve gereçleri önceden hazırlayınız.

5. PİKE DİKİMİ

Pike dikiminde dikişin sağlamlığı kadar makinemizin dikiş ayarları ve kullanılacak dikiş ipliği de önemlidir.

5.1. Dikime Hazırlık

Dikim öncesinde pikede kırışıklık varsa ütülenebilir. Pikenin dokusunda ve kenarlarındaki fazlalık iplikler kesilerek temizlenmelidir. Günlük pikelerin dikiminde fazla işçilik uygulanmaz. Kumaş kenarları kıvrılarak katlanır veya biye ile kenar temizlenir. Ancak süsleme yapılan pikelerde dikiş işlemleri farklılık gösterir.

Dikim öncesinde kullanılacak malzemeler titizlikle hazırlanmalıdır. Kumaş bantlar dikilecek ise kumaşlar ütülenerek hazırlanır. Temiz ve aydınlık bir ortamda çalışılmalıdır.

5.2. Pike Dikimi

Pike dikiminde dikişlerin sağlamlığı önemlidir. Bu nedenle makinede dikiş ayarı yapılmalı, sağlam iplik kullanılmalı, dikiş başlama ve bitişlerinde sağlamlaştırma dikişi mutlaka yapılmalıdır. Pike 1 cm dikiş payı ile dikilmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

- **Pike dikme**

Kullanılan malzemeler:

- Pike kumaşı
- Pamuk saten kumaş
- Uygun renkte dikiş ipliği
- Dikiş malzemeleri

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ Çalışmalar için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi kontrol ediniz. **Resim 5.1**
➢ Pikenin bordür bantlarını hazırlayınız. ➢ 3 kenar bandını 25 cm'den işaretleyiniz. ➢ 25 cm'den yan bantları kesiniz.	➢ Pike uzunluğu kadar kumaşa ihtiyacınız olduğunu unutmayınız. ➢ İki yan bandı, pike uzunluğundan 45 cm eksik hazırlayınız (10 cm bant ile kapak üst üste gelecektir.). ➢ Bir bandı ise pike eninde hazırlayınız.

	 Resim 5.2
➢ Pikenin kenarlarını temizleyiniz.	➢ Overlok veya zikzak nakış makinelerinde pikenin dörtkenarını sürfile ile temizleyiniz.
➢ Pikenin boy bantlarından birini, en bandıyla birbirine paralel yüz yüze getiriniz. ➢ Bir köşeden tutarak 45 derecelik açı ile karşı kenara verev katlayarak iz yapınız.	➢ Kumaş kenarlarını üst üste düzgün getirmeye dikkat ediniz. ➢ Diğer köşeyi hazırlarken katlama yönlerine dikkat ediniz. **Resim 5.3** ➢ Toplu iğne ile tutturabilirsiniz. **Resim 5.4**

➢ Bordür köşeleri dikiniz. ➢ Köşeleri makine dikişi ile dikiniz. ➢ Köşeden başlayarak 1 cm kalana kadar dikiniz.	➢ Her iki köşe yönünü kontrol ediniz. ➢ Sağlamlaştırma dikişini yapmayı unutmayınız. **Resim 5.5**
➢ Diktiğiniz verev hattı 1 cm dikiş payından kesiniz.	➢ Ütüleyerek dikiş paylarını açınız. **Resim 5.6**
➢ Pikeyi masaya tersi üstte olacak şekilde seriniz. ➢ Bordür bantları pike üzerine yerleştiriniz. ➢ Pikenin tersi ile bandın ön yüzü yüzyüze gelecek şekilde yerleştiriniz.	➢ Önce köşeleri yerleştirerek, dikiş paylarından iğneleyerek teyelleyebilirsiniz. **Resim 5.7**

➢ Hazırladığınız pike kapağını yan bordürler ile birleştiriniz, bantları kapağın üzerine getiriniz. ➢ Pike ile kapak dikiş paylarını karşılaştırarak iğne ile tutturunuz.	➢ Dikiş paylarını karşılaştırırken yan bordürlerin kapağın üst kısmında olup olmadığını kontrol etmeyi unutmayınız. **Resim 5.8**
➢ Bordür bantlarını dikiniz. ➢ Her üç kenarı da (U şeklinde) dikiniz.	 **Resim 5.9** ➢ Sağlamlama dikişi yapmayı unutmayınız. ➢ Makinede kolay ve hızlı dikebilmeniz için sağ üst kenardan dikmeye başlayınız.
➢ Köşeleri verev kesiniz. ➢ Dört köşenin uçlarını keserek, düz yüze çevirdiğiniz pike köşelerini düzelterek, köşe uçların sivriliklerini veriniz.	 **Resim 5.10** ➢ Köşeleri keserken pay vemeyi unutmayınız.

➢ Pikeyi tersinden düz yüze çeviriniz. ➢ Köşeleri sivrilterek düzeltikten sonra, elinizle dikiş payılarını da düzeltiniz. ➢ Renkli bordürü birkaç milim arkaya kaydırarak iğneleyiniz. ➢ Bordürün iç kenarlarını 1cm'den içe katlayınız. ➢ Dış ve iç kenarı dekoratif dikiş veya milim dikişle dikiniz. ➢ Kapağın oyumlu kenarına makine dikişi çekerek sabitleyiniz.	 **Resim 5.11**
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Köşeleri ve pike kenar dikişlerinin kalitesini kontrol ediniz. **Resim 5.12**
➢ Bitmiş işin ütüsünü yapınız.	➢ Ütü yaparken dikkatli olunuz. ➢ Temiz ve düzenli çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen sorulardaki boşluklara uygun ifadeleri yerleştirerek faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. Pikenin …….. ve …….. fazlalık iplikler varsa kesilerek temizlenmelidir.

2. …….. pikelerin dikiminde fazla işçilik uygulanmaz.

3. Kumaş bantlar dikilecek ise kumaşlar …… dikim için hazırlanır.

4. Pike dikiminde dikişlerin …….. önemlidir.

5. Dikiş başlama ve bitişlerinde ……. …….. mutlaka yapılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ–6

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun çalışma ortamı sağlandığında pikenin astarlamasını yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Pike astarlamada kullanılan kumaş türlerini araştırınız.
- Astarlık kumaşın özelliklerini araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. PİKE ASTARLAMA

Pike, süslemeler sonrası arka yüzeydeki işlemleri kapatmak ve dekoratif yatak örtüsü amacıyla kullanmak için astarlanır.

6.1. Astarı Hazırlama

Astar ter emebilen, çok kalın ve sert olmayan pamuklu kumaştan yapılır.

Astarlık kumaşın dikimden önce yıkanıp ütülenmesi gerekir. Pike ölçülerinde, çekme payı eklenerek, astar kumaş kesilerek hazırlanır. Kumaş seçiminde belirtildiği gibi terikoton, poplin, pamuklu astar kumaşlar astarlamada kullanılır.

6.2. Pike Astarlama

Pike ve astarın düz yüzeyi yüzyüze getirilerek masaya serilir. Kaymaması için aralıklı olarak toplu iğne ile tutturulur. Her bir kenar en baştan sona kadar makinede dikilir. Ancak bir kenarın ortasında 50 cm kadar açıklık bırakılır. Başlama ve bitiş sağlamlaştırılır. Bu açıklıktan köşeler kütleştirilerek, pike düz yüze çevrilir. Dikişler elle düzeltilerek pike masaya serilir. Kenardaki açıklık baskı dikiş ile kapatılır. Önce köşeler düzeltilerek aralıklı iğnelenir, astarın ön yüze dönmemesi sağlanır. Dekoratif bir dikişle hem süslenir hem de astarın hareketi engellenir.

UYGULAMA FAALİYETİ

- **Pike Astarlama**

Kullanılan malzemeler:

- Astarlanacak pike
- Astarlık kumaş
- Uygun renkte dikiş ipliği
- Dikiş malzemeleri

İşlem Basamakları	**Öneriler**
➢ Çalışma için aydınlık ve temiz çalışma ortamı hazırlayınız.	➢ Çalışma ortamını ve malzemelerinizi kontrol ediniz. ➢ Temiz bir ortam hazırlayınız.
➢ Pike ölçüsünde astar hazırlayınız.	➢ Astarlanacak pikenin ölçülerini belirleyiniz. ➢ Astar parçasına çekme payı ekleyiniz. **Resim 6.1**
➢ Astarı ütüleyiniz.	➢ Astarı nemli iken ütüleyiniz.
➢ Astarı kesiniz.	➢ Eğrilikleri düzelterek astar kumaşınızı kesiniz. ➢ Kumaş kenarlarını çıkartmayı unutmayınız.

➢ Pike kenarlarını temizleyiniz.	➢ Overlok veya zikzak ile kenar ipliklerini temizleyiniz. **Resim 6.2**
➢ Pikeyi masaya seriniz.	➢ Süslemesi bitmiş olan pikeyi düz yüzünü üste getirerek masaya seriniz. ➢ Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
➢ Astarı pike üzerine yerleştiriniz.	➢ Düz yüzleri birbirine bakacak şekilde pike üzerine astarı yerleştiriniz. ➢ Toplu iğne ile tutturabilirsiniz. **Resim 6.3**
➢ Makine dikişi ile dikiniz.	➢ Bir kenarda 40- 50 cm açıklık bırakarak dörtkenarı 1cm'den makine ile dikiniz. ➢ Her bir kenarı uçtan uca tek tek dikiniz. ➢ Dikişin başlangıç ve bitişlerini sağlamlaştırınız.

	 Resim 6.4
➢ Pikeyi düz yüze çeviriniz.	➢ Köşeleri keserek kütleştirirseniz, pike köşeleri daha sivri olacaktır; unutmayınız. ➢ Dikilmemiş kenardan pikeyi düz yüzüne çevirmeyi unutmayınız. **Resim 6.5**
➢ Pikeyi masaya seriniz.	➢ Dikişleri elinizle düzeltmeyi unutmayınız. ➢ Köşeleri elinizle yerleştirerek net bir görüntü ve çalışma sağlayınız. ➢ Astar ön yüze geçmeyecek şekilde pike kenarlarını toplu iğne ile tutturabilirsiniz.
➢ Pike ile astarlık kumaşı birbirine teyelleyiniz.	➢ Kenardaki açıklığı içe katlayarak baskı dikişi ile kapatabilirsiniz.

	➢ Pikenin birkaç mm arkaya dönmesini sağlayarak aralıklı olarak z teyeli ile teyellemeniz işinizi kolaylaştıracaktır; unutmayınız. **Resim 6.6**
➢ Pikeyi düz yüzeyinden modele uygun dikiş tekniği ile astara tutturunuz. ➢ Pikeyi ütüleyiniz.	➢ Pikenin modeline uygun şekilde makine dikişi veya dekoratif dikiş ile astarı pikeye tutturunuz. ➢ Kenardan 1 cm içten dekoratif dikiş yapabilirsiniz. Süslemede bordür varsa onun kenarından da görünmeyecek şekilde dikebilir, ince bir dantel veya harçla dikişi gizleyebilirsiniz. **Resim 6.7** ➢ Pikeyi ön yüzünden buhar vererek ütüleyiniz.
➢ Kalite kontrol yapınız.	➢ Kenar ile dikiş arasındaki mesafede kayma varsa sökerek düzeltiniz. ➢ Dikişin sağlamlığını kontrol ediniz. ➢ Temiz ve düzenli çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen sorulardaki boşluklara uygun ifadeleri yerleştirerek faaliyete ilişkin bilgilerinizi ölçünüz.

1. …….. ter emebilen, çok kalın ve sert olmayan pamuklu kumaştan yapılır.

2. Pike, …….. ……. arka yüzeydeki işlemleri kapatmak ve dekoratif yatak örtüsü amacıyla kullanmak için astarlanır.

3. Astarlarken bir kenarın ortasında ……. kadar açıklık bırakılır.

4. Astar dikilmeden önce ……., ütülenmesi gerekir.

5. Dekoratif bir dikişle hem süslenir hem de astarın ……. …… engellenir.

6. Pike astarlamada ……., ……., pamuklu astar kumaşlar kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayısını belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modülde kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.

Bebek pike süslemesi tasarlayınız. 75x100 cm ölçülerinde kalıp hazırlayarak tasarım yapınız.

Kullanılacak Araç ve Gereçler:

- Parşömen kâğıdı
- Çizim malzemeleri
- Cetvel
- Boya kalemleri

İşlem Basamakları	
1.	Kullanacağınız araç gereçleri temin ediniz. Elinizde bulunan malzemeleri değerlendirerek de tasarım yapabilirsiniz.
2.	Verilen ölçülerde kâğıdınızı hazırlayınız. Orta işareti alınız.
3.	İstediğiniz teknikleri kullanarak süsleyiniz.
4.	Süsleme alanını belirleyiniz.
5.	Süsleme malzemelerini belirleyiniz. Nerede, nasıl kullanacağınızı kâğıt üzerinde gösteriniz.
6.	Tasarladığınız süslemeleri renklendiriniz.
7.	Kalıbın sağ alt köşesine kullandığınız süsleme tekniklerini, kullanmak istediğiniz malzemeleri açıklayınız.
8.	Kullandığınız dikiş tekniklerini yazınız.
9.	Kalite kontrol yapınız.
10.	Zamanı iyi kullanınız.

KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kullanacağınız araç gereçlari temin ettiniz mi?		
2. Verilen ölçülerde kâğıdınızı hazırlayarak, orta işareti aldınız mı?		
3. Süsleme alanını belirlediniz mi?		
4. Süsleme malzemelerini belirterek, nerede, nasıl kullanacağınızı kâğıt üzerinde gösterdiniz mi?		
5. Tasarladığınız süslemeleri renklendirdiniz mi?		
6. Kalıbın sağ alt köşesine kullandığınız süsleme tekniklerini, malzemeleri açıkladınız mı?		
7. Kullandığınız dikiş tekniklerini yazdınız mı?		
8. Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrar ediniz. HAYIR, çoğunlukta ise modülü tekrar ediniz. Kavramakta güçlük çektiğiniz konularda öğretmeninize danışınız.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**Y**
3	**D**
4	**D**
5	**Y**
6	**Y**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	**Kullanışlığını**
2	**Kalitesini**
3	**Normal**
4	**Tek kişilik**
5	**30 cm**
6	**Büyük boy**
7	**Yatak ölçüleri**

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	**Çekme**
2	**%5 ile %10**
3	**Yıkanmalıdır**
4	**3-5 saat**
5	**Desen**

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	**Y**
2	**D**
3	**D**
4	**D**
5	**D**
6	**D**
7	**D**
8	**Y**
9	**Y**
10	**D**

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	**Dokusunda ve kenarlarında**
2	**Günlük**
3	**Ütülenerek**
4	**Sağlamlığı**
5	**Sağlamlama dikişi**

ÖĞRENME FAALİYETİ-6'NIN CEVAP ANAHTARI

1	**Astar**
2	**Süslemeler sonrası**
3	**50 cm**
4	**Yıkanması**
5	**Hareket etmesi**
6	**Terikoton, poplin**

KAYNAKÇA

- YURDEMİ Ümran, **Ders Notları,** Ankara, 1977.
- YURDEMİ Ümran, **Dekorasyon ve Mefruşat Hazırlama,** Ankara, 1992.
- Halk Eğitim Merkezleri, Ev Mefruşatı Kurs Programı
- Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük**, Ankara.
- ERSOY Ali Fuat, Şadan TOKYÜREK, Fatma ARPACI, Aybala, DEMİRCİ, **Kadın Tüketicilerin Ev Tekstil Ürünlerini Kullanım Durumları, Tercih ve Sorunları,** Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 20, s.1–15, 2007.
- Taç Model Kataloğu
- **TASMACI Mehmet,** Güneydoğu ve Doğu Kalkinma Projesi, **Tekstil, 2006.**
- **gdurur@pamukkdte.edu.tr**
- **www.hometex.org**